

Sygn. akt VI U 29/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Maciej Flinik

Protokolant – starszy sekretarz sądowy Marta Walińska

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2023 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: J. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 1 grudnia 2022 r., nr (...)

w sprawie: J. D.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o podleganie ubezpieczeniu i podstawę wymiaru składek

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 1 grudnia 2022 roku w ten sposób, że:

- ubezpieczony nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 6 lutego 2019 roku,
- podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe za okres od 6 lutego 2019 roku wynosi „0”,
- podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od 1 marca 2019 roku wnosi „0”.

Sędzia Maciej Flinik

Sygn akt VI U 29/23

UZASADNIENIE

Odwołujący się J. D. wniósł o uchylenie decyzji (...) Oddział w T. z dnia 1 grudnia 2022r. , którą stwierdzono, iż podlega obowiązkowo ubezpieczeniom – emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jako osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz ustalono podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne za okresy i w kwotach wskazanych w zaskarżonej decyzji. W/w- ny argumentował, że powinien zapłacić składki do ZUS jako jedyny (...) spółka z o.o. wyłącznie za okres od 1 maja 2018 r. do 5 lutego 2019 r. , ponieważ od 6 lutego 2019 r. do chwili obecnej nie jest już jedynym współnikiem tej spółki. . Drugim współnikiem jest A. G. (1), który posiada 1 % udziałów w spółce. Osoba ta współpracując ze spółką była zainteresowana pogłębieniem z

nią więzi gospodarczej, co spotkało się z propozycją objęcia przez niego 1 udziału. Taki rozkład (podział) kapitałowy w spółce nie jest zabroniony. Tymczasem organ rentowy w zaskarżonej decyzji arbitralnie zakwestionował sprzedaż udziału A. G. (1) bezprawnie uznając, że od dnia 25 maja 2018 r. to odwołujący się jest jedynym współnikiem.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od odwołującego się na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa prawnego wg norm przepisanych wraz z odsetkami. W uzasadnieniu opisując poczynione przez siebie ustalenia pozwany stwierdził, iż jego zdaniem ustanowienie w spółce od 6 lutego 2019 r. drugiego współnika z jednym udziałem należy traktować jako obejście prawa zmierzające do wytworzenia fikcyjnego stanu. W stanie faktycznym prawy rzeczywistym celem sprzedaży A. G. (1) wyłącznie jednego udziału miało na celu obejście przepisów ustawy dotyczącej ograniczeń w zakresie opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne współników spółek jednoosobowych. W postępowaniu administracyjnym nie wyjaśniono i nie przedłożono żadnych dokumentów i dowodów potwierdzających wpływ A. G. (1) na organizację działalności spółki (...) spółka z o.o. przy posiadaniu wyłącznie jednego udziału.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje :

W dniu 21 maja 2018 r. ubezpieczony J. D. nabył wszystkie udziały w spółce (...) spółka z o.o. Następnie, umową zbycia udziałów z 6 lutego 2019 r. w/w-ny zbył jeden udział A. G. (1). W związku z tym udziały w kapitale zakładowym zostały objęte przez ubezpieczonego w liczbie 49 udziałów o łącznej wartości 4900 zł (98% udziałów w spółce) oraz przez A. G. w liczbie 1 udziału o wartości 100 zł.

/ bezsporne /

W umowie spółki (...) spółka z o.o. przewidziano (§ 17), iż uchwały zgromadzenia współników oprócz spraw wymienionych w przepisach ksh wymagają emisja obligacji, objęcie lub nabycie udziałów lub akcji w innych spółkach, w sytuacji, gdy łączna wartość nominalna tych udziałów (akcji) przekroczy pięciokrotność wartości kapitału zakładowego, zawarcie umów powodujących przyjęcie przez spółkę zobowiązań przekraczających 2 miliony zł. W § 23 stwierdzono, iż w sprawach nieuregulowanych przedmiotową umową, mają zastosowanie przepisy kodeksu spółek handlowych.

/ dowód : umowa spółki k. 14-15 akt ZUS /

A. G. (1) jest siostrzeńcem odwołującego się. Dorywczo współpracował z ubezpieczonym w prowadzonej przez niego działalności (polegającej na projektowaniu i wykonywaniu mebli na wymiar, głównie kuchennych) pomagając przy rozładunkach, pakowaniu i wykonywaniu mebli kuchennych. W okresie, w którym doszło do objęcia przez niego 1 udziału w spółce (...) w/w-ny zmieniał zatrudnienie. Ubezpieczony liczył między innymi na możliwość rozwoju firmy poprzez oferowanie usług stolarskich spółki przez siostrzeńca w zakładach, w którym ten był zatrudniony lub w firmach z nimi kooperujących. Przykładowo firma (...), w której pracuje (...) G. wykonywała zabudowy na klatkach schodowych i w związku z tym w/w-ny jako odpowiedzialny w niej za przyjmowanie ofert miał zaproponować swojemu pracodawcy również (wśród innych) ofertę odwołującego. Do wyboru oferty spółki nie doszło z uwagi na poważną chorobę ubezpieczonego. W firmie (...), w której w latach 2015 – 2017 A. G. (1) pracował jako projektant konstrukcji aluminiowych i która poszukiwała wykonawcy nowych mebli biurowych polecił kierownictwu ofertę odwołującego się (ta ostatecznie nie została wybrana).

/ dowód : zeznania ubezpieczonego oraz świadka A. G. - zapis AV k. 29 akt sprawy /

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie zeznań ubezpieczonego i świadka, które uznał za co do zasady wiarygodne. Koreponduje z nimi (w zakresie dotyczącym współpracy pomiędzy odwołującym się, a A. G. (1)) przedłożona dokumentacja ofertowa. W części dotyczącej okoliczności zbycia udziału w spółce, nie było sporu pomiędzy stronami – powyższe obrazuje dokumentacja związana ze sprzedażą tegoż udziału.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie. Sąd nie podziela stanowiska organu rentowego, zgodnie z którym zbycie przez J. D. jednego (na 50) udziału w spółce jego siostrzeńcowi A. G. (1) miało na celu obejście ustawy to jest uchylene się J. D. od obowiązku opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne jako współnika jednoosobowej spółki z o.o. (...) taki procent posiadanych udziałów (2%) skutkował brakiem jakiegokolwiek możliwości po stronie A. G. (1) wpływania na losy spółki - nie miał on ani prawnej ani realnej możliwości przeforsowania swoich pomysłów lub zablokowania działań drugiego współnika. Brak jest jednak wystarczających dowodów dla potwierdzenia forsowanej przez pozwanego tezy o de facto jednoosobowym charakterze spółki (...). Deklarowane motywami, jakie miały stać za zbyciem jednego udziału (chęć pogłębienia współpracy ze spółką) znajdują potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym, w każdym razie nie sposób ich, wobec braku innych dowodów na tezę postawioną przez ZUS, zignorować. A. G. (1) pomagał krewnemu przy prowadzeniu przezeń działalności gospodarczej dwutorowo - z jednej strony dorywczo uczestniczył w wykonywaniu, pakowaniu, załadunku i rozładunku mebli na wymiar produkowanych przez odwołującego się, z drugiej pozostając zatrudniony na etacie umożliwiał ubezpieczonemu kierowanie jego oferty do firm z branży budowlanej, w których był zatrudniony. Ułatwiał tym samym w sposób oczywisty dojście J. D. z jego ofertą do intratnych (z uwagi na skalę) zamówień w tym przedmiocie (stolarki aluminiowej czy zabudów w klatkach budynków wielorodzinnych). Skalę opisanego wyżej zaangażowania A. G. (1) jako udziałowca spółki w jej działalność należy postrzegać przez pryzmat wielkości spółki - oprócz odwołującego i zatrudnianego okresowo pracownika był on trzecią osobą wydatnie, w opisany wyżej sposób, uczestniczącą w jej funkcjonowaniu. Nadto należy zauważyć, iż pozwany podpierając się orzecznictwem sądowym w ogóle nie dostrzega, iż we wskazywanych przezeń przypadkach dotyczy ono kwestii skuteczności powstania i istnienia stosunku pracy pomiędzy spółką, a udziałowcami. W analizowanej sprawie zagadnienie to nie wystąpiło, gdyż ani A. G. (1), ani J. D. nie byli zatrudnieni w spółce na podstawie umowy o pracę. Tym samym należy ograniczyć się do kwestii rozumienia art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych / Dz.U. 2022. 1099 t.j./ Przepis ten stanowi, iż za osobę prowadzącą działalność gospodarczą uważa się między innymi współnika jednoosobowej spółki z o.o. W postanowieniu Sądu Najwyższego z 30 sierpnia 2022 I USK 538/21) wskazano, że nie ma podstaw do niejako automatycznego przyjmowania, że w każdej sytuacji, gdy w rejestrze przedsiębiorców ujawniony jest tylko jeden większościowy współnik, to na gruncie prawa ubezpieczeń powinien być on traktowany tak jak współnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. W uzasadnieniu SN wskazał: ... Sąd Najwyższy, rozpoznając inne sprawy o podobnych stanach faktycznych, dokonywał już wykładni art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - chociażby cytowanym przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 6 maja 2021 r. postanowieniu z dnia 24 marca 2021 r. (III USK 156/21, LEX 3152850). Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że współnik, który ma większościowe udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, nie może korzystać z ubezpieczenia społecznego jako pracownik (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 3 lipca 2011 r., I UK 8/11, OSNP 2012 nr 17-18, poz. 225, oraz z dnia 11 września 2013 r., II UK 36/13, Legalis nr 830688). Z tym stanowiskiem nie koliduje możliwość pracowniczego ubezpieczenia współników wieloosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością na stanowiskach członków zarządu (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 1995 r., OSNAPiUS 1995 Nr 18, poz. 227). Także w wyroku z dnia 15 września 2021 r. w sprawie o sygn. akt I USKP 44/21 (LEX nr 3352541) Sąd Najwyższy podkreślił, że po zmianach legislacyjnych, wprowadzonych ustawą z 18 grudnia 2002 r., nie może budzić wątpliwości, że jedyny współnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (sensu stricto) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym jako osoba prowadząca działalność pozarolniczą (art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 4 u.s.u.s.). Natomiast w przypadku ustalenia, że pozycja prawna dominującego współnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest zbieżna z pozycją prawną jedynego współnika, uzasadnione jest kwestionowanie więzi prawnopracowniczej między dominującym współnikiem a spółką. Decydują bowiem w tym przypadku te same względy aksjologiczne (jedność kapitału i pracy), ekonomiczne (brak odpłatności pracy, fikcja odrębności majątkowej) oraz prawne (brak możliwości wydawania wiążących poleceń, wyłączne decydowanie o funkcjonowaniu zakładu pracy w kontekście ryzyka pracodawcy) co w przypadku spółki jednoosobowej sensu stricto. Według literalnej wykładni art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się tylko i wyłącznie współnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, czyli współnika, który jest jedynym współnikiem tej spółki, ujawnionym w rejestrze przedsiębiorców stosownie do art. 38 ust. 8

lit. d ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, nie zaś tego wspólnika, który figuruje w tym rejestrze jako jedyny ujawniony spośród kilku wspólników spółki wyłącznie z powodów określonych w art. 38 ust. 8 lit. c tej ustawy. Także wykładnia systemowa (w obrębie Kodeksu spółek handlowych) nie może prowadzić do utożsamiania pojęcia spółki jednoosobowej oraz spółki, w której jeden wspólnik (bądź kilku wspólników) ma udziały niższe niż 10% kapitału zakładowego, co czyni go udziałowcem iluzorycznym. Z samego tylko faktu objęcia udziałów o wartości niższej niż 10% kapitału zakładowego nie wynikają dla wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością tak istotne ograniczenia w zakresie praw wspólników, wymienionych w tytule III dziale I rozdziale 2 k.s.h., które czyniłyby go wspólnikiem nie znaczącym, czyli iluzorycznym. Nie ma zatem podstaw do niejako automatycznego przyjmowania, że w każdej sytuacji, gdy w rejestrze przedsiębiorców ujawniony jest tylko jeden (większościowy) wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, to na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych powinien być on traktowany tak jak wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela stanowisko zajęte we wskazanych wyżej sprawach, a dokonana w nich wykładnia wskazanych przez stronę skarżącą przepisów, przyjęta została w orzecznictwie sądów powszechnych. Wobec powyższego w niniejszej sprawie nie mamy do czynienia z potrzebą dokonywania kolejnej wykładni przepisów - nie ma bowiem mowy o wątpliwościach w ich stosowaniu oraz rozbieżności w orzecznictwie. Z kolei w wyroku z dnia 7 kwietnia 2022r. III AUa 1313/20 SA w Poznaniu stwierdził, iż wyłącznie wspólnik jednoosobowej spółki z o.o. podlega ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej. Nie będzie zatem tak w przypadku wspólnika spółki wieloosobowej (dwu - i więcej) , nawet jeżeli w konkretnych realiach faktycznych jeden ze wspólników posiadający większościowy pakiet udziałów (wspólnik dominujący) w istocie skupia w swoich rękach całą wiązkę uprawnień o charakterze majątkowym oraz uprawnień o charakterze korporacyjnym w tej spółce.

Reasumując, nie ma w ocenie sądu na gruncie niniejszej sprawy podstaw do przyjęcia, jak domaga się tego organ rentowy, iż spółka (...) spółka z o.o. pomimo zbycia udziału przez J. D. na rzecz A. G. (1) w dniu 6 lutego 2019 r. nadal pozostawała jednoosobową spółką z o.o. , co z kolei miało skutkować podleganiem w/w- nego nadal, również po tej dacie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym .

Mając powyższe na uwadze sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.